

ek

sz vér
zménye

pörsenek - Furunc
Visszerek - Lábfejás
és - Női bajok

g, tisztátalan vér: beteg
eg lehet őrizni a vér tis
nyal. A Dépuratif Rich
szere a vér tisztántartás
hatása alatt a vér megsz
anyagától és gyökere
osan ismét azzá a táplá
ég és az élet ama közle
amelynek rendeltetése
Regi ekzemában, vagy
nyagos pörsenek, furu
osis, bőrpírosság, csalá
k kinzó viszketései meg
száradnak és lefulladn
és üdűvé válik. A mese
amában szenvedőket,
mozdított közzvényese
s életnek a Dépuratif
és aranyeresek egész se
tola, hogy ez a szer el
tő fájdalomak elmutat
a gennyedő sebek foly
arutal és semmi nehe
A hiányos nedvkerin
eszedéses folyamánkat
tér felrakat és a kriti
yokat megszabadított
nyidobogásuktól, szédü
pan idénként fellépő na
aprazásuktól és évről-é
től. Mindezeknek a be
Richelet véruik megk
táján meghozta újból a f
ny és boldog élet lehe

IRATIF
HELET

an és drogárban kaphat
ri kastélyban ravataloz
gy a koporsót a Lany
brök nyugalomra az el
mellé. Végleges intéz

őber 15. A bucaresti
gre kitűzték a gyász
k követe megjelent a
nizsztériumban és kor
rácsoita Masaryk elnök

szlovák konzulátuson
szestették a cseh nem

er 14. A bucaresti cseh
mentényt adott ki, mely
ettett le, melyben mind
tet, akik ezzel is tanu
hogy résztvesznek Cseh

A közlemény megjele
látogattak el a követ
jelent meg Tatarescu
rnánya nevében részve
restiben nagy benyomá
la. A kormány összes
testület, a politikai él
a csehszlovák követés
nyv elé járultak és az

terelnök hosszabb meg
Paraschivescu miniszter
ratóval, hogy Románia
korka gyászában ünne
kormány részvétét várta
adjanak és a csehszlovák
ék. Masaryk temetésé
sztesz, melynek tagja
tében még nem történt

nyv. dr. László
oda Baron L. Pop
szára: 18-60.

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713,929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET“ a transilvaniai és banati
zsidóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utánnyomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

ROMANIA

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmintetta
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jambor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szagi Etnó, Strada Cobalcescu 52.

Péntek, 1937. szeptember 17.

5698. EV. XX. ÉVF.
TISRI 12. 209. SZAM.

Körlevélben rendelte el Pop Valer a gazdasági numerus clausust

Háromhónapos terminust kaptak a kisebbségi vállalatok, hogy ötven, illetőleg hetvenöt
százalékban román személyzetet alkalmazzanak. „Udvarias” erőszakkal tör az iparügyi
miniszter a kisebbségi egzisztenciák tízezeire

Pontosan hét hónappal ezelőtt láttak napvilágot Pop Valer dr ipari és kereskedelmi miniszter hírhedt törvénytervezetei, amelyek törvényerővel akarták kényszeríteni az ország kereskedelmi és iparvállalatait arra, hogy kisebbségi alkalmazottakkal szemben hetvenöt-százalékos numerusz klauzuzst vezessenek be. Heteken keresztül tartották igazalomban az egész ország közvéleményét a törvénytervezet különböző formái. Végül is azonban mindegyikről le kellett mondani az iparügyi miniszternek — bármilyen kedvesek is voltak számára —, mert a tervezet tanulmányozására kiküldött jogi szakbizottság odakonkludált, hogy az ország állampolgárai közötti etnikai megkülönböztetés alkotmányellenes. De el kellett tekintenie Pop Valernak a gazdasági numerusz klauzuzs bevezetésétől azért is, mert a liberális pártnak egy tekintélyes irakciója, élén a párt elnökével, a gazdasági élet egyensúlyát megbontással fenyegető veszedelmet látta a tervezetben.

Pop Valer azonban a jobboldali sajtó élénken helyeslő kórusától kísértve több ízben is kijelentette, hogy nem mond le az etnikai arányosítás gondolatáról. Legutóbbi kolozsvári tartózkodása alkalmával is kijelentette, hogy a nemzeti munka védelmét meg fogja valósítani, még pedig a megfelelő időpontban. Ugy látszik ez az időpont elérkezett. Csütörtökön délben Pop Valer aláírta az ország ipari és kereskedelmi vállalatokhoz intézett körlevelet, amely felszólítja a vállalatokat, hogy három hónapon belül ötven, illetőleg hetvenöt százalékban román etnikai származású személyzetet alkalmazzanak.

szerint ellentétes hírekkel szemben a párt le-
szögezi, hogy Pop Valer iparügyi miniszternek
a nemzeti munka védelmével kapcsolatos ak-
ciója Dinu Bratianu, a párt elnökének hozzá-
járulásával történik. Nyilvánvaló tehát, hogy
az egész liberális párt és kormány szolidári-
san áll a levél mögött, amely érthető meg-
döbbenést váltott ki az érdekelt gazdasági kö-
rökben éppúgy, mint az egész ország kisebbségi lakosságában.

Az összes kisebbségekről beszélünk, mert ez a rendelkezés egyformán sújtja az országban élő összes kisebbségi nemzeteket, zsidókat, magyarokat, szászokat, ukránokat egyaránt.

A levél szemére veti a vállalatoknak, hogy felvirágzásukat az államnak köszönhetik, de nem tesznek eleget ennek ellenére sem az etnikai elem támogatásával szembeni kötelességüknek. Holott az igazság az, hogy a kisebbségi, különösképpen pedig a zsidó vállalatok a legmesszebbmért megértéssel viselkedtek a kérdéssel szemben. Több ízben alkalomuk volt adatszzerűen igazolni, hogy a zsidó vállalatok még jóval a szélső nacionalista áramlatok megindulása előtt saját kezdeményezésükből tették a legnagyobb erőfeszítéseket, hogy a román elemet érvenyesítéshez segítsék az ipari és kereskedelmi pályákon.

Nem rajtuk mulott, ha ez csak részben sikerült. A román ifjuság következetesen kitért a magánvállalatokban való foglalkoztatás elől és a közhivatali pályákat kereste, ahol nyugodtabb és könnyebb egzisztenciát vélt találni a maga számára.

Mindössze három hónapot engedélyezett az iparügyi miniszter a nagy és kisvállalatok életébe egyaránt oly döntően behasító változások keresztülvitelére. Ha a liberális kormány komolyan gondolja a terminus betartását, ugy ez kétségtelenül nemcsak az egzisztenciák százezeinek tragikus megsemmisülését fogja maga után vonni, de ugyanakkor valóságos anarchiát fog előidézni az ország gazdasági és ipari életében. Maga Vaida Sándor a gazdasági numerus szülőatyja is egy hoaszas fejlődési processzus befejezésekképpen képzelt el ezt az arányosítást, amelyet természetesen meg kell, hogy előzzön megfelelő román elem kiképzése a kereskedelmi és ipari élet bonyolult mechanizmusa számára. Ma azonban az a helyzet, hogy nemcsak szakképzett tisztviselők, de napidíjasok helyének betöltésére sem áll rendelkezésre megfelelő román személyzet, nem is szóva a szakmunkásokról.

Végredményben tehát az a rendelkezés be-
leütközik az alkotmány világos rendelkezé-
seibe, gyakorlatilag keresztülvihetetlen és
minden emberiséget nélkülöző. Nyilvánvaló-
an a mai atmoszférának evetelt gyermeke ez
a körlevél, amely beválhat talán választási
kortesfogásnak, de a gazdasági élet törvény-
szereségei között szükségszerűen hajtóbrést
kell szenvednie. De addig is százezrek remegé-
se, könnye és szenvedése fogja jelezni a kör-
levél utját.

Pop Valer körlevele

Bucuresti, szeptember 16. (Az Uj Kelet tud.) Pop Valer ipari és kereskedelmi miniszter ma délelőtt aláírta a körleveleket, amelyek felszólítják az ipari és kereskedelmi vállalatokat a gazdasági numerusz klauzuzsok három hónapon belül való bevezetésére. Hetvenkét ilyen körlevelet küld

tek el egyelőre erdélyi, bánati és bukovi-
nai vállalatok címére. A hónap végéig ha-
sonló körlevelet intéznek mindazon vállala-
tokhoz, amelyek alacsony arányszámban
foglalkoztatnak román alkalmazottakat. A
körlevél a következőképpen hangzik:

„A román ipar fejlődése jelentős mértékben az állam közvetlen és közvetett segítségével köszönhető, amely a hazai ipar határozott támogatására irányuló politikát folytatott. A múltban a hazai ipart csak a vámtarifja és az 1912. évi iparpártolási törvény gyámoltotta. Ma azonban erőteljesen védi törvényes és közigazgatási intézkedéseknek egész sorozata (kontingentálás, kartell-törvény, stb.), amelyek biztonságba helyezik bármely külföldi konkurenciával szemben és monopolisztikus helyzetet teremtenek számára a belső piacon. Ez az iparpártolási politika a fogyasztóközönségtől jelentős áldozatokat követelt, melyeket az ország meghozott, tudatában az iparosítás fontosságának, Románia gazdasági emancipálásának folyamatában.

A fentiekre való tekintettel úgy hisszük, az Önök kötelessége, hogy mindezekre az idő parancsainak szélesvonalú megértésével válaszoljanak és különösképpen igyekezzenek minden uton — még anyagi áldozatok árán is — a vállalat személyzetében elősegíteni a román etnikai származású elemeket. Ennek megfelelően felhívjuk, intézkedjenek, hogy ezen év végéig román etnikai származású alkalmazottak arányszámát legalább ötven százalékra emeljék fel a következő kategóriáknál:

1. Felsőbb adminisztrációs személyzet.
 2. Alsóbb adminisztrációs személyzet.
 3. Szakmunkásokkal egyenrangú személyzet.
 4. Felsőbb technikai személyzet.
 5. Alsóbb technikai személyzet.
 6. Szakmunkások.
- A tanulatlan munkásoknál a román etnikai elem aránya hetvenötöre emelendő fel.
- Kérjük, hogy október elsejéig közöljék hozzájárulásukat a fentebbiekhez. A válasz hiányát visszautasításnak fogjuk tekinteni“.

VILAG TÜKRE

A csehországi németek problémája

Berlin és Prága között megszakítás nékül
tombol a sajtóháború. Pontosabban: Berlin
egyre támad és Prága rendre kivédi ezeket a
támadásokat.

A berlini támadások közügyben levő ürügye a csehországi németek politikai és gazdasági helyzete. Ugyanaz a Németország, amely a külpolitikai üzletei kedvéért szabad prédának vetette oda a déltiroli és a lengyelországi németeket, s megbékélt a lengyel korridórral is, amelyet néhány héttel ezelőtt még nagy lármással elevenébe hatoló tövisnek minősített, — egyszerűen szélsőségesen nacionalista, amikor a csehországi németekről van szó; egyre jajong és vádaskodik az elnyomatásuk miatt. Ugyanaz a Németország, mely nem ismer sem a politikai, sem a személyes szabadságot, magánlakást, levéltitkot, — állandóan számonkéri a csehországi németek nemzeti és polgári jogait. Ha egy német nemzetiségű cseh állampolgár rendes bírói eljárás után tömörebe kerül, odaát Németországban, a gyűjtőtáborok klasszikus földjén, rögtvest nagyítóval alá veszik a cseh büntető-törvénykönyv valamennyi paragrafusát és polkóli lármát csapva, nemzeti és személyes sérelmet szimatolnak az eset mögött. Németországban a titkos politikai rendőrség, a hirhédett Gestapo a legfelsőbb hatalom. Minden indokolás, bírói eljárás és jogorvoslati lehetőség nélkül rendelkezik élet és halál felett. Ez ellen senki nemetnek nincsen, mert nem lehet kirogása. Viszont Csehországban az is szemret szur, na a cseh állam nemzetvédelmi okokból háboru esetére kisajátítási jogokat tart fenn magának.

A német munkás éhbéért dolgozik, a nap-száma nem haladja meg a köztársaság idejebeli munkanélküliségi mérvét. Az üzeme valóságos börtön. Hivatalosan is beismerik, hogy az autarkias bofondéria következtében előállott élelmiszerhiány miatt, nem képesek fedezni többé a dolgozók napi kalória szükségétét. A világháboru réme, az „Untere-mahrung“ megint kísért. A csehektől mégis számon kérnek minden német munkanélkülit és rémtörténeteket tudnak a németlakta cseh ipari vidék éhséggyötrelmeiről. A hatalmas német állami apparátus kedvtelve vadászik az össze-vissza négy-száz-ezer főnyi zsidóságra és magas, a legmagasabb, állami metóságoknak abban telik örömiük, hogy a legbotrányosabb kiszólásokat engedik meg maguknak ezzel a védelem, az állati ősztonelnek kiszolgáltattott kisebbséggel szemben. Viszont a német sajtó egyre statisztikai táblázatokkal fégyverkezetten lohol a cseh közigazgatás nyomában és tizedes törtekig kiszámított arányszámokat szegez a mellének, ha a szent és sérthetetlen német kisebbségről van szó.

A folytonos támadás, a csehek bűnhalmazának állandó kitergetése, erősen gyanus tünet. Alighanem a francia sajtónak lesz igaza, amely a minap megállapította, hogy ez a terjedelmes bínlista csak arra lehet jó, hogy valamilyen áppal suba alatt készülő csehellenes német akciót indokoljanak meg majd vele. Az, hogy Németország előbb-utóbb valamilyen formában be fog avatkozni Csehország belügyeibe: közihelye már máma a politikai jóslásoknak. Ott, ahol ezek a jóslások regény formájában jelentkeznek, már „Prága nincs többé!“ — kiabál a cimlapról. De egészen komoly politikai művek is számolnak annak lehetőségével, hogy a német kisebbség védelmének örve alatt Németország meg fogja kísérlni a cseh szuverenitás megcsontítását, azon igyekszik majd, hogy lépésről-lépésre előrenyomulva vazallusává süllyessze ezt az országot. Ha ez a kísérlete nem sikerül, „accipe ferum!“ lesz a jelszó. Es mert manapság nem divat többé a hadizenet és a nyílt hadviselés, a politika leveli békái nem gondolnak német-cseh háborúra, hanem arra, hogy a spanyol példát hűen követve, a cseh földön is polgárháború fog szitni Németország. A csehországi németek történetesen a cseh-német határszélén laknak a legsűrűbben, — ez nagyon meg fogja könnyíteni a felkelők félhivatalos támoga-

MASARYK ÉS A ZSIDÓK

Thomas G. Masaryk halála nemcsak Csehszlovákia népét és a világ demokratikus és humanista nemzetét, hanem a zsidó népet is gyászba borította. Masaryk ugyan mindig elárította magától, hogy a „zsidók barátja”-nak titulálják, de védelmébe vette őket, valahányszor véleménye szerint igazságtalanság történt velük. Sohasem kereste önmagától a zsidó problémákkal való találkozást, a problémák elébe tolódtak és kényszerítették arra hogy foglalkozzék velük. E nagy ember életének csaknem minden fázisában szerepet játszottak zsidó emberek és foglalkoznia kellett zsidó problémákkal. Emlekirataiban és állampolitikai, valamint bölcsélet-kritikai műveiben többszörösen rámutat erre a körülményre.

Rendkívül jellemzőek a nagy emberre azok a gyermekkori epizódok, amelyeket emlékirataiban jegyzett fel és magánbeszélgetések során mondott el Masaryk barátainak. Ime két kiemelkedő epizód:

A gyermek Masaryk és az antiszemita

Masaryk 1850-ben, egy morvaországi faluban született egyszerű keresztény szülők házában, akik állami földbirtokon teljesítették szolgálatot. Gyermekéveiben befolyása alatt állott azoknak a népies legendáknak és gyermekmeséknek, amelyekben a zsidók gyűlöletes és félelmetes szerepet játszottak és félelem és irtózás töltötte el a zsidók irányában. Abban a kényszerkörülményben, hogy a zsidók keresztény vért használnak, valahányszor zsidót látott, mindannyiszor megnézte annak kezét, vajon nincsenek-e vérfoltok rajta.

De egyszer, amikor tanuja volt annak, hogy uccai fiúk egy zsidó házalót bosszantottak és sértegettek és később jószágos embert ismert meg a megcsufolt zsidóban, nagyrészt kigyógyult az antiszemita előítéletekből.

Egy másik epizód: A gödingi reáliskola amelynek növendéke volt Masaryk, kirándulást rendezett a pollau hegyekre. A tanárok és növendékek lepihentek, hogy el fogyasszák uzsonnájukat. A diákok söröznit, borozni kezdtek, cigarettáztak és a tanárok velük tartottak. Tréfálkozásaiknak és gunyolódásaiknak középpontjában, mint mindig, ezalkalommal is az egyetlen zsidó tanuló, Leopold Prilisaued volt. A nap lemenőben volt és Leopold észrevétel nélkül eltűnt. Elindultak keresésére és egy félreeső helyen imádkozás közben találták. Az összes fiuk odaszaladtak, hogy lássák őt és incselkedjenek vele az imaközlésben. Masaryk így meséli el a tavábbiakat: „En is odamentem megnézni a jelenetet. Sohasem fogom elfelejteni, hogyan hatott rám Leopold: Egy kapu mögött állott, hogy ne lássa senki, minduntalan hajlongott és imádkozott. Egy adott pillanatban egyszerre elment minden kedvem a tréfától. Mialatt mi incselkedtünk, Leopold nem fedkezett meg imájáról. E pánattól kezdve megrendült az én antiszemitaizmusom, ha nem is tűnt el teljesen.”

Egy zsidó jövevő

Ifjúságának és korai férfikorának későbbi éveiben sem tudta Masaryk teljesen lerázni gyermekkori emlékeit és zsidó-ellenes előítéleteit és a logika és gondolkodás minden erejének összefogására volt szüksége ahhoz, hogy mindent leküzdjön magában.

1878-ban vette feleségül Masaryk az amerikai Charlotte Garriguet. A fiatal házaspár súlyos anyagi gondokkal küzdött. Bécsbe költöztek, ahol Masaryk a filozófiai fakultás docense lett. Tanítványai között sok fiatal zsidó volt. Egyike volt ezeknek Fleisch Izidor, egy brüni zsidó ipáros fia, aki tanárában a lelki vívódásoktól való megszabadítóját látta. Amikor később elszakadt Masaryktól, hogy Berlinben folytassa tanulmányait, újra erőt vett rajta a buskomorság és öngyilkosságot követett el. Hatvankét aranyármat kivevő vagonját, ami nagy összeg volt akkor, szeretett tanárára, Masarykra hagyta, akit ezáltal megszabadított a nyomasztó anyagi gondoktól. Kifizethette adósságait, nyomdát rendezett be testvéreinek, Lajosnak és házat építtetett szüleinek Auspitzban. Ez az örökség tette lehetővé száma-

ra az Athenaeum című tudományos folyóirat kiadását is.

A polnai vérvád

1899. júliusában vádat emelt a kuttenbergi államügyész Hilsner Lipót, egy züllött zsidó fiatalember ellen, aki a vád szerint 1899 március 29-én a Beresina erdőben, Polna mellett, Csehországban „ismeretlen tettesek közreműködésével” orvul megölte Hruza Ágneszt. Világos utalás volt ez a rituális gyilkosságra. A nép Hruza testvéreben, sejtette a gyilkost, aki sőtét, erőszakos ember volt és a gyilkosság által akarta megszerezni magának az atyai örökség teljes jussát. De azt a körülményt, hogy a holttesten a többi sebek mellett nyakvágást is találtak, arra használták ki az antiszemita agitátorok, és antiszemita lapok Csehországban és Bécsben egyaránt, hogy rituális gyilkosság vádját kovácsolják ki az ügyből. Antiszemita pszichózist teremtettek a nép körében. Minduntalan újabb és újabb „tanuk” bukkantak fel. Csehország több városában terrorizálták a zsidókat. A pszichózis az esküdteket és a bírakat is magával ragadta. Az egész bírósági eljárás, a „tanuk” felvonultatása bohózat volt. Általános tömeg-ujjongás közepette mondotta ki büntőnek a bíróság Hilsnert, akit halálra ítélték. A sajtó is tapsolt. Egyetlen lap volt csupán, a Masaryk professzor kiadásában megjelenő prágai „Cas” (Idő), mely sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy a cseh nép és Csehország ily szégyenletes bizonyosságot szolgáltatott kulturálatlanságáról a világnak. „Jaj nektek” — kiáltotta Masaryk a rituális gyilkosság agitátorai felé — „hogy ilyen szennybe rántjátok be a népet. Egy babonás nép sohasem fog kiszabadulni a rabságból!”

Egy napon Masaryk levelet kapott Bécsből, Müns Zsigmond nevű tanítványától, aki arra kérte őt, hogy Csehország határain kívül is foglaljon állást a Hilsner ügyben. Masaryk megvizsgálta az anyagot és megrendül. E pillanattól kezdve nincs nyugta. Elolvassa a kuttenbergi tárgyalás gyorsírói jegyzőkönyvét. Mélyen sérti az egész ügy. Az egész per úgy tűnik előtte, mint a tudatlanság, hazugság és gonoszság dokumentuma.

A Hilsner ügynek szenteli tehát minden erejét és egész szellemét. Pontos körülmintéssel és kritikai bonckéssel lát hozzá munkájához. Minden adat, ami az ügyre vonatkozik, a rituális gyilkosság ellen szól. Minden körülmény arra mutat, hogy a gyilkosságot nem azon a helyen követték el, ahol a vizsgálat hiszi, hanem zárt helyiségben és pedig, amikor Hruza Ágnes le volt vetkőzve és ágyban feküdt már. A gyilkosság elkövetése után cipelték ki a holttestet az erdőbe. A cipelés közben állott be a hullamerevség és az élettelen test magán is viseli a hordozásnak ezen jellegzetes vonalait. A holttest elvérzett már, amikor az erdőbe került, ezért találtak oly kevés vért a helyszínen, ami az államügyésznek főbizonyítékul szolgált arra, hogy a vért zsidók szívták ki. Az összes többi nyomok, amiket Masaryk kutatott fel, egyetlen irányba mutattak: az erdő szélén álló házra, ahol Hruza, a meggyilkolt leánynak nagy verekedő hírében álló és rovtomultu bátyja lakott öreg és mitem tudó anyjával, aki az egész affér 10-lyamán igen gyanus magatartást tanusított. Masarykot mélyen megrendítette a tanuvalomások elolvasása, ahol hazugságokat halmoztak hazugságra, amelyek élesen ellentmondtak egymásnak.

VICHY-ETAT

1 Az ésványvízből kivont természetes só alkalikus készítésre.

2 VICHY-ETAT PASZTILLAK
2-3 pasztilla étkezés után meglönynyíti az emésztést.

3 VICHY-ETAT TABLETTAK
Az emésztést elősegíti 2-3 tablettát egy pohár vízben feloldva.

OVAKODJUNK AZ UTÁNZATOKTÓL ÉS HAMISÍTVÁNYOKTÓL!
Főlelet Erdély részre: Kerdor Miklós Udárai Timişoara-Arad

Masaryk heroikus harca a vérvád ellen

Kiderült, hogy Hilsner bizonyítani tudja alibijét abban az időben, amikor a gyilkosság történt. Masaryk ekkor cselekvésre határozta el magát. Brosurát tett közzé „A polnai per újraévtelének szükségessége” címmel, amely mély hatást gyakorolt a felelős körökre és viharos vitákra adott alkalmat az osztrák parlamentben. A katolikus egyház hivatalosan is magáévá tette a vérvádat, papjai ilyen értelemben prédikáltak. Az „Obnova” című katolikus lap, amely egy különös módon Konhnek nevezett, az olmitzi érsek felügyelete alatt áll, erősíti a hitet a rituális gyilkosságban. Csehország és Morvaország kisvárosaiban óriási az izgalom. Antiszemita kilengésekre került sor. Követelik, hogy zárják ki a zsidókat a polgári politikai életből és üzzék el a falvakról. A bécsi német és a prágai cseh antiszemitaik együtt rontanak rá Masarykra. Féltelessé vált a központjába került. A prágai egyetem antiszemita diákja kiharcolja Masaryk előadásainak beszüntetését.

Masaryk azonban nem hagyja magát elteríteni utjától. Életének veszélyeztetésével Polnába utazik, hogy személyesen tanulmányozza a helyszínen az összes körülményeket. Kimutatja a törvényszéki orvosoknak és a nyomozó hatóságoknak a hamisításokat. Hruza János, a meggyilkolt leány bátyja munkakötényének egy darabját a holttest mellett találták, amit azonban a bírói hatóságok tudatosan figyelmen-

kívül hagytak. Masaryk elérte, hogy a bécsi legfelsőbb bíróság 1900 április 25-iki döntésével megsemmisítette a kuttenbergi ítéletet és az ügyet újabb tárgyalásra a piseki kerületi bíróság elé utalta. De Pisekben a kuttenberginél is gyűlöletesebb antiszemita léghör uralkodott. A hazugságoknak újabb hálózatát kezdtek szőni újabb megoldozott „tanuk” vonulnak fel. Hilsner egészen oktanul egy másik gyilkossággal hozták összefüggésbe, amelynek áldozata egy bizonyos Klima Mária volt. Mindkét vád rituális gyilkosság. A második eset tarthatatlanabb az elsőnél is. A piseki esküdtek brosurákat kapnak Németországból a rituális gyilkosságról és bizonyítottan látják a rituális gyilkosságot. A törvényszéki tárgyalás ideje alatt a közönség antiszemita tüntetéseket rendez. Az elnök mindezt türi. Az esküdtek a második gyilkosságban is bűnösnek mondják ki Hilsnert és halálra ítélik.

A halálos ítéletet kegyelmu uton életfogytiglani fegyházra változtatják. Masaryknak további erőfeszítései a per újraévtelére eredménytelenek bizonyulnak. Csak 1918 tavaszán kap kegyelmet Hilsner. Tíz évig élt még csavargó vándorútan. Aztán meghalt.

De Masaryk harca nem volt hiábavaló. Példaadásával egyre szélesebb körökben mozgósított az igazságért való harc szolgálatában.

CEHOSLOVACA

fiókja: Cluj, I. G. Duca ucca 3. szám.
(Select mozgósínház mellett)
az öszi és téli szezonra elsőrangú kivitelű férfi, női és gyermek

ruházati cikket

óriási választékban

hoz forgalomba ugyanolyan árák mellett, mint a bucaresti központ.

A zsidóság halála

Az igazságért és a vérvád ellen vívott harc rendkívül népszerűvé tette Masarykot, a tudóst és a politikust az egész világ zsidósága előtt. Amikor Masaryk a háboru alatt külföldön dolgozott a csehszlovák állam megteremtéséért, segítségre kész barátokra talált a különböző országok zsidói között, különösen Hollandiában, Svájcban, Angliában és Amerikában. Emlekirataiban megemlékezik arról a felbecsülhetetlen támogatásról, amelyben prominens zsidók részesítették. Egyik könyvében többek között a következőket írja:

„Mint mindenütt, itt is (Amerikában) támogattak a zsidók. És éppen Amerikában élveztem, ha szabad ezt mondanom, a hilsneriáda kamatozását. Már 1907-ben hatalmas fogadtatást rendeztek számomra a newyorki zsidók. Ezalkalommal sokszor jöttem össze egy ortodox irányzat képviselőivel, mint a cionistákkal. Ezek közül elsősorban Brandeist, a legmagasabb bíróság tagját kell megemlítenem, aki Csehországból származik. Jóviszonyban volt Wilson elnökkel és bírt az ő bizalmát. Newyorkban Mack főbíró volt a cionisták egyik vezetője. Megismerkedtem Szokolovl is a nagy befolyással rendelkező cionista vezérrel. Amerikában is nagy befolyásuk volt a zsidóknak az újságírásra, akár csak Európában. Igen előnyös volt számunkra, hogy ez a nagyhatalom nem volt ellenünk. De azok a zsidók is, akik nem helyeselték politikámat, tartózkodók és pártatlanok maradtak.”

Louis Brandeis főbíró, aki az amerikai cionizmus legtekintélyesebb reprezentánsa volt, eszközölte ki Masaryk számára, hogy személyesen fejtsse ki Wilson elnök előtt Csehszlovákia ügyét. Azzal végződött ez a találkozás, hogy Wilson elnök az Egyesült Államok nevében jóváhagyta Csehszlovákia függetlenségi nyilatkozatát. 1918 november 14-én Prágában kihirdették a köztársaságot és Masarykot az új köztársaság első elnökévé kiáltották ki. Az amerikai kormány hitelt folyósított az új Csehszlovákia számára. A fiatal Csehszlovákia Masaryk elnöklete alatt nemcsak teljes polgári jogokat biztosított alkotmányában a zsidóknak, hanem nemzeti jogait is elismerte.

Igazságot minden polgárnak

1933 augusztus 23-án, mialatt a 18-ik cionista kongresszus Prágában ülésezett, Masaryk elnök tapolcsányi kastélyában fogadta Jakob Landaut, a Zsidó Távirati Iroda newyorki főnökét, akinek kijelentette, hogy a legzívelysebb szimpátiával figyeli a palesztinai zsidó országépítő munkát. Kijelentette továbbá, hogy a németországi zsidókérdést nem lehet pusztán Németország belügyének tekinteni és a Népszövetség feladata az, hogy védelmébe vegye a jogfosztott zsidókat.

1935 december 14-én aláírta lemondó levelét, a következő politikai rendelkezést hagykozva utódjának:

„Jó külpolitikára van szükségünk itt-hon pedig pedig igazságosságra minden polgárral szemben, bármilyen nemzetiségű is legyen.”

SEPTEMBER 17.
gő-lengő, a munka-
ezen elégedő né-
vót felgyújtani a
Henleinnek igéretel-
gy nyomor és zse-
helyst megváltozott
na a csehországi né-
barendelkezési jogu-
enyura omra.
ermészetesen nem
agóg jelszavak meg-
vokeredző, reális né-
demokraták és kato-
betlenül kitartanak
is, hogy mihelyest
yáltaán az ipar fog-
németiség többi re-
eiről, politikai nem-
szükségleteiről egy-
adó cseh állammal,
nyújtani a cseh ál-
bség nélkül a cseh
szabadsága ellen
(t. i.)

vet kíván
ek

Auscher
yár

ban nem érte be

icsőszentmárto-
és két szobát
Ghidavu pre-
r. Mija alprejek-
szére.

ár ismerte a pol-
zetét, úgy találta,
a megengedett ha-

gármester letar-
ára.

örizetben Olteanu
lakosságának ért-
Huszonnégy óra
s utasítást adott
helyezésére nyilván
ztusát személyes-
teni. Ugyanakkor
aktáit az ügyész-
szárává tette a pre-
an este letartózza-
k ki Emil Olteanu

ri törvényszék
kították.

atás — írja a Ro-
sz megyében hatal-
büntető törvény-
zóztatást szellemes-
rt, különsképpen,
mint ahogyan ez

vek
tatok
ációk

NITAS

Résványtárs-
uj Str. Sár-
Telefon: 3-51.

SPORT

Vasárnap Kolozsváron: Phönix—Victoria

Az egyetemes csapat vasárnap Csernovicban a Dragos Vodával játszik

Csüt., szeptember 16. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság második fordulójának műsorából Kolozsvárra a legnagyobb érdeklődésre számotartó mérkőzés jutott: a Victoria együttese a kitünő felkészültségű nagybányai Phönix csapatával mérte össze erejét. Tekintettel egyrészt a Victoria ismert képességeire, másrészt a nagybányai csapat tudására, nem vitás, hogy a két együttes vasárnapi kolozsvári találkozójára élvezetes, vérbeli sportnak és ritkán adódó sportsemegének ígérkezik.

A nagybányai csapat a következő összeállításban érkezik Kolozsvárra: Ferenc, Sikola—Holzmann, Szerémi II—Száva—Kert, Szerémi IV—Szerémi III—Damián—Freiberg—Telegdi.

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulójának programja és a játékosok névsora a következő:

AMTE—DUIG Aradon: P. Kroner.
Phönix—Victoria Kolozsváron: Macean.
Kínizsi—NAC Temesváron: Dr. Ciurel.
Jiul—Olimpia Petrosényben: B. Bársu.
Sportul Studentesc—Ripensia Bucurestiben: J. Tope.

Crisana—Gloria Nagyváradon: A. Huneade.
Vulturii—Juventus Lugoson: A. Cosma.
ACFR—Venus Brassóban: Dr. Stanciu.
Dragos Voda—Universitatea Csernovicban: M. Niculescu.

A Rapid—Unirea Tricolor mérkőzést szombaton játszik le, bíró: Petre Vasile lesz.

A részletes vasárnapi kolozsvári program

A Phönix—Victoria bajnoki mérkőzést a kerületi bajnokság mérkőzése egészíti ki, amelyek során a Haggibbor futballcsapata délután 6 órai kezdettel a kispályán a Reuniunea együttesével játszik. A részletes program:

Nagypálya: Reggel 9 órakor Napoca—ECHO, 11 órakor C) liga mérkőzés, 2 órakor a Victoria—U tartalékoscsapatok játszanak.

Kispálya: 9 órakor KAC—Avram Iancu, 11 órakor Unirea—Vasöntöde, 2 órakor Haggibbor—Reuniunea.

A Makkabi Szövetség elnöke Kolozsváron. A kolozsvári Makkabi kerület emésztése érdekében Robert Weinberg-Verea bucaresti ügyvéd, a Romániai Makkabi Szövetség elnökétől, hogy szeptember 20. vagy 21-én külföldről jöve Kolozsváron kiszáll az aktuális zsidó sportügyek tárgyalására végett. A Makkabi Szövetség elnöke ezalkalommal referálni fog a Cionista Világkongresszusnak a zsidó sportot érintő tárgyalásairól, valamint a Makkabi Világszövetség zürichi végrehajtóbizottsági üléséről. Weinberg-Verea elnök egyébként az új év alkalmából lapunk útján küldi jókívánságait az erdélyi zsidó sportegyesületek vezetőségi, pártoló és aktív sportoló tagjainak és a zsidó cékkitűzések terén eredményes munkásságot kíván.

Kolozsvári zsidó sportolók az országos teniszbajnokságon. Románia ezévi országos teniszbajnoki versenyére az ország legjobb versenyzői adták le nevezéseiket. A versenyen a Haggibbor teniszezői is résztvesznek: a hősiegyetemes között Erdős Lilly és Schwartz Klári, a férfiversenyzők között Radó György és Weisz Miksa már elindultak a versenyek színhelyére, Bucurestibe.

Ausztria—Svájc barátságos válogatott labdarugómérkőzés lesz vasárnap Bécsben.

Eredményrel járt a Haggibbor vívószakosztályának tehetségkutató akciója. A Haggibbor vívószakosztálya az utánpótlás biztosítása

céljából néhány tehetséges fiatal fiút és lányt saját költségén fog vinni taníttatni. A szakosztály agilis vezetőségének propagandája eredményrel járt, amennyiben sokan jelentkeztek a tehetségkutató vizsgára. Az összes jelentkezett, valamint mindazokat a zsidó ifjakat, akik magukban tehetséget éreznek a vívásra, amit különösen anyagi okok miatt nem üzhethetnének — ezuton is felszólítja a Haggibbor vívószakosztálya, hogy mátol, szeptember 17-től jelenjenek meg a Mózes-féle vívóteremben (Calea Marechal Foch 10, I. em.). A vizsgálatokat Mózes mester ejti meg a szakosztály vezetőségének képviselőivel együtt. Edzésórák minden hétfőn, szerdán és pénteken délután.

Londonban lesz 1944-ben az olimpia? London előkelő sportkörében akció indult meg aziránt, hogy az 1944-iki olimpiát az angol főváros kapja meg. A tervet szerint a White-City stadiont akarják kibővíteni — kb. százötvenmilió lejes költséggel. Eymódon 150.000 néző befogadóképességűvé bővítenék az aggpálya tribünjeit, amelyek egyébként már átéltek egy olimpiát: az 1908-ikt. A terv érdekessége: az angol labdarugószövetség jelentős hozzájárulását kéri a költségekhez. Indokolás: a nagy stadionban végre megtarthatnák az angol kupadöntőt úgy, hogy ne maradjon a kerítésen kívül a közönség fele...

Zum sofortigen Eintritt wird ein tüchtiger Fachmann für die Erzeugung von Perlgräuben (arpacas) sowie für die Schälung (cojirea) von Erbsen (mazăre) gesucht. Anbote erbeten an die Administration dieses Blattes.

Genf, szeptember 16. A Palesztina ügyének szentelt tanácsa. Más kérdés napirenden. Ha érdemleges is hozott a tanács Palesztinát illetően, elhangzottak kijelentések, amelyeknek a tanács felül áll és lényegesen azokat az eseményeket, azaz a politikai jövőjét fogja a tanácskozáskor előzetesen megbeszélni. A Genfben tartó tanácsvezérkar Dr. Weizmann Chaim, szervezete és a Jewish Agency elnöke.

A Palesztina-ügy

Antonescu

Antonescu

A népszövetségi tanács állandó mandátumbizottsága repelt a napirenden. A bizottság Antonescu román külügyminiszterrel foglalkozott, aki az angol kormány nyilatkozataira és a hozott határozatokra és az azon óhatást, hogy ilyen zavargások dűljának elő.

Ami a zsidó bevándorlásról. A mandátumbizottság a mandatárius határozat alapján 1937 augusztusában 8000 zsidó bevándorlót engedélyezett a legközelebbi mandátumbizottság által lefoglalt területre, amelyeket a bevándorlás gazdasági befogadóképessége alapján szabályozhat.

Antonescu végül azt jeltette, hogy vegye tudomásul a bizottság jelentését és a

A román külügyminiszter Ezen angol külügyminiszterrel való tárgyalásról. Rámutatott az angol külügyminiszterre, amelyekkel a mandátumbizottságban találta magát szembe, és kijelentette, hogy teljes megvalósítása le nem lehet nyitni. De a Palesztina-ügyben a bizottság nem tett új javaslatot. Ezen — közelről — a Palesztinát az angol külügyminiszterrel szembe fordított. Ezen — közelről — a Palesztinát az angol külügyminiszterrel szembe fordított. Ezen — közelről — a Palesztinát az angol külügyminiszterrel szembe fordított.

Ujabb vizsgálóbizottság küldeni Palesztinába, hogy megvizsgálja a zsidó ügyet.

Mal Capitolban
a Paramount grandiózus világfilmje!
A halálhajó kapitánya
GARY COOPER,
Georg Raft és Frances Dee-vel a főszerepben.
E film az Egyesült Államok aranyérmével lett kitüntetve.
Uj világhírű! Jegyek elővételeiben! Telefon: 12-50.

KÖZGAZDASÁG

Ötvenszázalékos vasuti kedvezményvel lehet utazni a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok mintavásárára

Oradea, szeptember 16. A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok október 7. és 18-a között rendezi meg ezidei őszi kiállítását és mintavásárát. A romániai gazdasági körök nagy érdeklődéssel tekintenek a jövőhöz vezető útra. A CFR vezérigazgatósága ötven százalékos utazási kedvezményt engedélyezett a vásár látogatóinak, amelyet úgy lehet igénybe venni, hogy az ország bármely állomásáról egész jegyet kell váltani Nagyváradig, viszont a visszautazásnál a kereskedelmi Csarnok által kiállított vásárigazolványa alapján ingyen lehet utazni.

lékos utazási kedvezményt engedélyezett a vásár látogatóinak, amelyet úgy lehet igénybe venni, hogy az ország bármely állomásáról egész jegyet kell váltani Nagyváradig, viszont a visszautazásnál a kereskedelmi Csarnok által kiállított vásárigazolványa alapján ingyen lehet utazni.

Döntött a semmitőszék: három év alatt évülnek el az alkalmazottak szabadságidőre vonatkozó jogigényei

Bucuresti, szept. 16. (Az Uj Kelet tud.) A munkaszerződésekről szóló törvény legtöbb vitatott kérdését annak eldöntése képezte, hogy az alkalmazottaknak a törvényes munkaidőre járó követelése hány év alatt évülnek el. Számos íy per van jelenleg is folyamatban, melyekben a bíróságok eltérő döntéseket hoztak.

A probléma lényegét az képezi, hogy az alkalmazottaknak a törvényes szabadságidőre járó követelése a közönséges jogszabályok szerint évül el, vagy erre az elévülésre nézve a munkaszerződésekről szóló törvény 49—50 és 73 szakasza alkalmazandó-e, amely 3 éves elévülést ír elő. A bíróságok a legtöbb esetben úgy döntöttek, hogy a szabadságidőre járó követelések elévülési ideje 5 év. Ennek az eltérő jogszokásnak a megszüntetése és a két

dés végleges tisztázása végett a Semmitőszéki ügyészség a Casatiához fordult. A Casatia első szektója most döntött az ügyben és kimondta, hogy az alkalmazottaknak a törvényes szabadságidőre vonatkozó igényei nem a közönséges jogszabályok alapján, hanem a munkaszerződésekről szóló törvény alapján érvényesíthető és így ez utóbbi törvény szerint állapítandó meg a szabadságidőre járó követelés elévülési ideje is, amely tehát nem 5, hanem 3 év.

Ujból szabályozták az erdélyi mezőgazdasági ügyészség a Casatiához fordult. A Casatia első szektója most döntött az ügyben és kimondta, hogy az alkalmazottaknak a törvényes szabadságidőre vonatkozó igényei nem a közönséges jogszabályok alapján, hanem a munkaszerződésekről szóló törvény alapján érvényesíthető és így ez utóbbi törvény szerint állapítandó meg a szabadságidőre járó követelés elévülési ideje is, amely tehát nem 5, hanem 3 év.

A közjegyzői okiratokra is alkalmazni kell az igazságügyi bélyegilletéket. A cluji közjegyzői kamara miniszteri rendeletet kapott, amely a közjegyzői okiratoknak judiciar bélyeggel való felülbélyegzésre vonatkozik. A rendelet szent a minisztérium tudomást szerzett arról, hogy a közjegyzőségek számos esetben, főleg hagyatéki ügyeknél nem alkalmazták ezt a bélyegyet, amely pedig a minisztérium 1936-ban kelt 2540 számú rendelete értelmében rájuk nézve is kötelező. A minisztérium emésztve felhívta a kamarát, hogy mindazon esetekben, amikön ügyfeleik számára bármínő okiratot állítanak ki, röjják le, illetve rovasák le a judiciar bélyegyet.

A francia arrierát-tartozások fizetése. Az arrierat francia tartozások kifizetésére a Bancaat szeptember 15-ig adott végső terminust. Ezen tételek után a kamatok 1936 de-

A külföldön kötött ügyletek repülőbélyegilletéke. A repülőbélyegalap több árutöze megkeresésére most ismételten megállapította a külföldön kötött szerződések repülőbélyeg illetékének kérését. Az utóbbi időben ugyanis számos gabonakereskedőt megbírságotlalt amiat, hogy külföldi ügyfeleikkel külföldön kötött megállapodásaikra nem alkalmaztak repülőbélyeglet. A repülőalap vezetőségének álláspontja szerint az ily szerződések és megállapodások a repülőbélyegtörvény 13-ik szakasza értelmében egy ezrelék repülőbélyeggel láttandók el, mivel ez a törvényszakasz ugy intezkedik, hogy a külföldön kötött ügyletek igazoló iratai csak úgy érvényesíthetők román hatóságok és köztintzmények, tehát az árutözdek előtt is, ha a belyegilletéket szabályszerűen lerótták utánuk.

Rövid üzleti hírek

Asigurarea Romaneasca biztosító intézet és a vele érdekességben működő Asigurarea Taraneasca biztosító most tartották meg rendkívüli közgyűléseiket, melyeken a két intézet fuzióját határozták el. A fuzió révén az egyesült intézetek alaptőkéje 28 millió lejre emelkedett.

A cluji dohánygyár október 1-ére áreltést tűzött ki a dohánygyár termékeinek autokamionokkal való elszállítására, valamint a gyárnak érkező küldemények befuvározására.

A Buhusi már korábban érdekltséget vállalt a bucaresti Pechet et Co. poszt-kereskedelmi vállalatnál. A vállalat legutóbb tartott közgyűlésén a régi érdekltség teljesen kivonult és az új igazgatóság Ferenczi Oszkarral az élén teljesen a Buhusi megbízottal alakult meg. A vállalat, amely a Buhusi eladási szerve, Depotex néven működik.

A sorsjáték 1937 szeptember 15-iki húzásának eredményei

A matcanal nyertek: Egymillió lejt 29102, 400.000 lejt 23249, 200.000 lejt 4057, 100.000 lejt 33601, 100.000 lejt 67583, 50.000 lejt 11831, 50.000 lejt 55387, 50.000 lejt 52782, 50.000 lejt 63062.

30, 63, 66, 73, 90 végződésű sorsjegyek egy új sorsjegyet nyertek a 4-ik húzáson.
Az anexamal nyertek: Egymillió lejt 222219, 200.000 lejt 330365, 200.000 lejt 224797, 100.000 lejt 280385, 100.000 lejt 331248, 100.000 lejt 351992, 50.000 lejt 131648, 50.000 lejt 180189, 50.000 lejt 329792, 50.000 lejt 343146.
A 766, 212, 868, 848, 100, 689, 197, 606, 006 végződő sorsjegyek egy új sorsjegyet nyertek a 4-ik húzásra.

Szigoru intézkedések a német hadgyakorlatokon a kémelhárítás érdekében. Berlinből jelentik: Hivatalos közlemény szerint a német hadgyakorlatok alkalmával szigoru intézkedéseket tesznek a kémelhárítás érdekében. Az összes kémeket hómérkékre juttatják. A közlemény felszólítja a lakosságot, közzjön a rendőrséggel minden gyanusnak tűnő dolgot.

HÍRBEROZÁS AZ ÜZLETI LELEKE: HÍRBEROZÁS AZ ÜZLETI LELEKE

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár
Ez első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 628 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej, füzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár
modern magyar-újheber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában
Csüt. Str. Baron L. Pop 10.

A Palesztina-kérdés népszövetségi vitája után Ujabb vizsgálóbizottságot küld Palesztinába az angol kormány

**Antonescu, valamint a dán és svéd külügy-
miniszterek szűkebb bizottsága elé kerül a
felosztás ügye**

Genf, szeptember 16. A keddi napot Palesztina ügyének szentelte a Népszövetség tanácsa. Más kérdés nem is szerepelt a napirenden. Ha érdemleges döntést nem hozott a tanács Palesztina jövőbeni sorsát illetően, elhangzottak azonban olyan kijelentések, amelyeknek jelentősége kétségen felül áll és lényegesen befolyásolhatja azokat az eseményeket, amelyek Palesztina politikai jövőjét fogják eldönteni.

A keddi tanácsülést hosszas diplomáciai tanácskozások előzték meg. Az arabok és a zsidók egyaránt Genfben összpontosították politikai erőiket és nagy erőfeszítéseket tettek, hogy a maguk érdekeire nézve kedvező állásfoglalást érjenek el a tanács részéről.

**A Genfben tartózkodó cionista
vezérkar**

Dr. Weizmann Chaim, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency elnöke már

vasárnap megérkezett Genfbe. Hétfőn Harry Sacher és más cionista vezetőférfiak is a Népszövetség városába érkeztek. Mose Shertok, az exekutív jeruzsálemi politikai osztályának vezetője, repülőgépen érkezett Genfbe, de ott volt M. M. Ussiskin, a cionista Akcionos Comité elnöke is, aki tudvalevően a felosztási terv ellenzőinek vezére. Dávid Ben Gurion, az exekutív elnöke, aki a zürichi kongresszus után Amerikába utazott, szintén szállott hajóra Newyorkban és Londonból repülőgépen folytatta útját Genfbe, ahová kedden érkezett meg. Dr. Nachum Goldmann, a Jewish Agency genfi reprezentánsa, már napokkal előbb érintkezésbe lépett a különböző államok és kormányok Genfben tartózkodó képviselőivel, akikkel beható tanácskozásokat folytatott a Palesztina-kérdést illetően.

Antonescu külügyminiszter előterjesztése

A népszövetségi tanács keddi ülésén az állandó mandátumbizottság jelentése szerepelt a napirenden. A bizottság jelentését Antonescu román külügyminiszter terjesztette elő. A román külügyminiszter rámutatott arra, hogy a Palesztina-probléma mai formájában túlhaladja a mandátumbizottság megszokott hatáskörét és szűkességessé teszi, hogy azzal a Népszövetség tanácsa behatóan foglalkozhasson. A mandátumbizottság jelentése tudomásul veszi az angol kormány nyilatkozatát az 1936-zavargásokra és a hozott intézkedésekre vonatkozólag és azon óhajának ad kifejezést, hogy ilyen zavargások többé ne forduljanak elő.

Ami a zsidó bevándorlás korlátozását illeti, a mandátumbizottság megállapítja, hogy a mandatárius hatalom elhatározta, miszerint 1937 augusztus elsejétől kezdődően 8000 zsidó bevándorlását engedélyezi csupán a legközelebbi nyolc hónapra. A mandátumbizottság anélkül, hogy megfellebbezné az ország közigazgatásáért és rendjéért felelős mandatárius hatalomnak azon jogát, hogy kivételes esetekben és ideiglenes jelleggel hasonló intézkedéseket tegyen, megállapítja, hogy a tervezett intézkedés eltérést jelent a Népszövetség tanácsa által leszögeezett alapelvektől, melyek szerint a bevándorlás csak az ország gazdasági befogadó képessége elve alapján szabályozható.

Antonescu végül azt javasolta a tanácsnak, hogy vegye tudomásul, a mandátumbizottság jelentését és annak konkluzióit.

Eden expozéja

A román külügyminiszter expozéja után Eden angol külügyminiszter emelkedett szólásra. Rámutatott azokra a nehézségekre, amelyekkel a mandátum végrehajtásában találta magát szemben az angol kormány és kijelentette, hogy a mandátum teljes megvalósítása lehetetlennek bizonyult. De a Palesztina-mandátum — folytatta Eden — közelről érdeklő a Népszövetséget, mert annak nevében kormányozza Palesztinát az angol birodalom. Bármilyen intézkedéshez szükség van a tanács hozzájárulására. Az angol kormány most területi felosztás rendszeréhez kéri a tanács hozzájárulását. Nem végleges és pontos tervről van szó, hanem felhatalmazásról, amely lehetővé teszi Nagy-Britannia számára a tanulmányok és teendők folytatását olyan terv irányában, amely azután a Népszövetség tanácsa elé kerül döntésre.

Ujabb vizsgálóbizottságot fogunk küldeni Palesztinába, amely érintkezésbe lép a zsidókkal és az arabokkal

és javaslatokat fog tenni a határok megállapítására.

Eden ezután kijelentette, hogy a zsidó bevándorlás korlátozása időleges intézkedés csupán. Az angol kormány azt hiszi, hogy az egyetlen lehetséges megoldás a területi felosztás, amely mellett külön fennhatóság alá helyezik a szenthelyeket.

Ezek továbbra is a Népszövetség egyik tagállamának felügyelete alatt fognak állani.

— Kérem a tanácsot — fejezte be beszédét Eden — hogy csatlakozzék a mandátumbizottság jelentéséhez és hatalmazza fel az angol kormányt az úgy további tanulmányozására.

Deibos francia külügyminiszter szólt fel ezután és bejelentette, hogy a francia kormány tudomásul veszi az angol kormány nyilatkozatát és elvben hozzájárul a kért felhatalmazáshoz, fenntartva magának a végleges állásfoglalás jogát arra az időre, amikor az angol kormány pontos javaslatokat fog a tanács elé terjeszteni.

A lengyel kormány a zsidó bevándorlásért

A következő szónok Beck őrnagy, lengyel külügyminiszter volt, aki kijelentette, hogy Lengyelország kormánya nagy érdeklődéssel viseltetik Palesztina ügye iránt, miután a Palesztinában letelepedett zsidóknak nagy hányada lengyelországi eredetű. Másfelől Lengyelország érdekelve van a zsidó kivándorlás kérdésében, mely Lengyelország és más közép-európai állam számára különös fontossággal bír.

A lengyel külügyminiszter azon reményének adott kifejezést, hogy mialatt új tervet fognak készíteni Palesztina politikai jövőjére vonatkozólag, meg fogják konzultálni az összes érdekelt tényezőket. A lengyel kormánynak legfőbb gondja, hogy Palesztina befogadóképességének maximumát nyújtsa a zsidó bevándorlás számára.

A tanács ezután elfogadta Antonescu román külügyminiszter előterjesztését és javaslatára háromtagú bizottságot küldött ki a Palesztina-kérdés tanulmányozására. A bizottság tagjai Antonescu román, Sandler svéd és Munther dán külügyminiszterek. Ez a bizottság a tanácsülés befejezése után megtartotta első értekezletét.

Egy olasz anarchista után nyomoz a toulousei rendőrség. Toulouseból jelentik: A rendőrség Tamburini anarchista ügyében nyomoz, kit azzal vádolnak, hogy része volt a legutóbbi párizsi merénnyeknek. Tamburini nem tudja igazolni, mivel töltötte el az időt szeptember 10-14 napjain. Ismeretes, hogy a merényletek szeptember 11-én történtek.

Ha társadalmi kötelességei vannak

ha hivatalosán fogva sokat kell beszélnie, felkészülésre használja az ODOL-t. Az ODOL az ideális szájpótló szer, az ODOL megakadályozza az erjedő és rothadó folyamatokat a szájon. Egy szájból töltés ODOL-lal elég, hogy legyőzze fátársadalmi és megszűntesse a száji rossz szagot.

Az ODOL megvédi egészségét, üdít, és élénkit.

83 a tökéletesített ODOL jelzése, melynek fertőtlenítő hatását nagy mértékben fokoztuk. Az ODOL-nak ezt a kiváló baktériumölő hatását bakteriológiai és klinikai kísérletek tudományosan bebizonyították.

A jövő hét keddjén temetik Masaryk Tamást

Tatarescu vezeti a román, Leon Blum a francia delegációt a nagy halott temetésén

Prága, szeptember 16. (Rador.) A tegnapi esti minisztertanácsot kizárólag Masaryk elnök emlékének szentelték. Hodzsa Milán miniszterelnök méltatta Csehszlovákia megalapítójának érdemeit. Beszédét a csehszlovák rádióállomások közvetítették. A minisztertanács szeptember 21-én, kedden reggel 9 órára tüzte ki Masaryk temetésének időpontját.

Mint Párizsból jelentik, a Masaryk temetésén résztvevő francia delegációt Leon

Blum vezeti. Bucuresti jelentés szerint a Masaryk temetésére utazó román küldöttséget Tatarescu miniszterelnök és Iasi-vici hadügyminiszter vezetik. Károly király táviratot intézett Benes-elnökhez és Jan Masarykhoz, részvétét tolmácsolva Masaryk halála fölött. Ugyancsak részvét-táviratot küldtek Saveanu kamarai és Lepadatu szenátusi elnök, valamint Mihailache, aki Hodzsa Milán miniszterelnökhez intézte részvét-táviratát.

Szigoru idegenellenőrzést vezet be a francia kormány

Minden idegent igazolvánnyal láttnak el és minden országgal szemben bevezetik az utlevélrendszert

Párizs, szeptember 16. (Rador.) A Le Matin közli, hogy azon jogász-bizottság, amely hivatalosan vizsgálja az idegenellenőrzésre vonatkozó törvénytervezet szövegét, akkor ül össze, mielőtt kijelöljék az egyes minisztériumok képviselőit. A Chautemps által tervezett intézkedések közül a lapok ezeket idézik: Minden országgal szemben bevezetik az utlevélrendszert, különösen a Belgiumba és Svájcba utazók számára. Kötelezően bevezetik a személyazonossági igazolvány-rendszert. Minden igazolvány fényképpel és ujjlenyomattal lesz ellátva. Külön törvényszék fog dönteni a politikai menekültek sorsáról és affelől, kiad-e nekik igazolványt, vagy sem. A lap szerint a kormány egyáltalán

nem kívánja megszorítani az idegenek beutazását, hanem ellenkezőleg: megkönnyíti számukra az utlevélvizum és a személyazonossági igazolvány megszerzését. A kormány célja csupán különbséget tenni a nemkívánatos idegenek és kívánatos elemek között; aminek folytán utóbbiak csak nyerhetnek.

Lille, szeptember 16. (Rador.) Szokatlan tevékenység folyik Franciaország északi vidékein az idegenek minél teljesebb ellenőrzésének biztosítása végett. A határőrszolgálat közegei külön rendelkezéseket kaptak egy Emperatornak nevezett spanyol ügyében, akit anarchista körökben jól ismernek és akit azzal gyanúsítanak, hogy köze volt az etoilei merényletekhez.

— Jom Kippur után. A szent ünnep, a vezeklés és bűnbánat napja lezajlott, Erdély fővárosában különösen magasztos hangulatban. Az asszonyok — még a modernek is — fehérben járultak az állandó és alkalmi istenházakba, a zsidó üzletek és üzemek szüneteltek, a város arculatára is a meghatódottság hangulata ült. Keresztények is ellátogattak a templomokba, különösen, akik rokoni, vagy baráti kapcsolatot tartanak fenn zsidókkal. Korá reggeltől napestig hallgatták a hivatásos énekes és morzsolták az imákat, a sok könyörgést és mellverdeső bűnbánást, egyszerű, szívhez szóló szövegeket, amiket minden zsidó megért, amiket a vész és fájdalom korszakaiban irtak posztáink, nem mindig robbanó közvetlenséggel, sokszor mesterkélten hogy a szerző neve megörökítették. De így is sok fenkőlt szépség és áhitatos méltóság árad a zsinagógai költészetből. Az énekek nagy súlyt helyeznek a kolozsvári templomokban, ami talán chászid-hatásra vezethető

vissza. Chászid-élv ugyanis, hogy az imaszöveg csak ének révén kap tartalmat, nemcsak hangulatit, hanem eszmét is. Kántoraink és kórusaink nagyon jó formában voltak, az ortodox kórus „unszane tokef”-je meglepően sikerült. Rösser karmester kompozíciójáról városszerte beszéltek, ugyszintén a kórus együtteséről és a szóókról. A bójtnap délutánján a meleg időjárás esőre hajlott és ez is megkönnyítette a gyöngébbek bójtját. Egyetlen rosszul éret jegyeztek föl, a Bész Avrohom udvarán, ahol „nőla” előtt egy tizenéves fiú ajuldozott. Orvosi tanácsra tejet és gyümölcsmedvet adtak neki, mire magához tért. A hivatásos sófart legtöbb helyen olyankor hallották, amikor már teljesen beesteledt és a „maariv” imát már nem is volt türelmük végigmondani. A jom-kippurt követő napok a sátrak föállításával és berendezésével telnek, eszrog beszerzésével és jobb idők reményének jegyében.

Az utolsó zsidó Hidegkuton

— Dávid Náthán halálára —

A világ teremtésének 5698-ik esztendejében, az év első napján, Dávid Náthán zsidó szatóc és kocsmáros örök álomra hunyta le szemét.

Hidegkut a neve a falunak, amelyben Dávid Náthán született, élt 64 esztendőt és meghalt. A falu 27 kilométernyire fekszik Fogarastól, az első zsidó községtől.

Roshasana volt, ünnep első napja, amikor Dávid Náthán meghalt. És a szomszéd községek zsidói csak az ünnep után, a halálát harmadik napon jutottak hozzá, hogy Dávid Náthán földi maradványait örök nyugalomra helyezték.

Egy nagy román tenger kellős közepén, sok-sok kilométer körzetben „egyetlenegy” zsidó volt Dávid Náthán. Egyetlenegy zsidó volt ebben a faluban Dávid Náthán apja, nagyapja és minden őse — 218 esztendőre visszamenőleg.

Ami Dávidékat megkülönböztette a dél-erdélyi zsidók nagy zömétől, hogy szigorúan megtartották a szombatot, s szívvel-aggal, foggal-körömmel ragaszkodtak a zsidó vallási tradíciókhoz.

Dávid Náthán is, az apja is, a nagyapja és minden őse — 218 esztendőre visszamenőleg.

Egyedül a falu, Fogarasban, távol, nagyon távol a zsidó centrumoktól, ahol eleven, lüktető zsidó élet pezseg.

A Dávid-család háza egy arasznyi csepp sziget volt az óceán közepén.

A szigeten egy szál fa volt, amelyet minden pillanatban az a veszély fenyegetett, hogy elnyeli az áradat, hogy kitepi a vihar, hogy márol-holnapra a gyökerének sem fog nyoma maradni.

Igy éltek a Dávidok 218 esztendőn keresztül Hidegkuton.

Csak a jószágos ég tudná megmondani, hogyan kerültek a Dávidok az istenhátmozgótti fogarasi faluba.

Spanyolországból kergette-e ki őket az inkvizíció és a Balkánon keresztül jutottak oda? Vagy tán a hódító törökökkel együtt jöttek a dákok országába, ahol minden a legszörnyűbb pusztulás képét mutatta és szükség volt dolgozó kezekre: emberekre, akik az élet árán is vállalják a kockázatot? Talán Chmelnicki vérengző kovácsai elől menekültek, s annyira benne voltak a rohanásban, hogy végigszaladtak a Kárpátok taraján és meg sem állottak, míg véget nem ér a hegy-lánc? Ki tudná ezt megmondani? Az első Dávid, Sámuel Jakabnak a fia, aki ebben a faluban letelepedett, nem tartotta fontosnak, hogy ezeket a körülményeket feljegyezze. Mert üzleti könyvében, amit gyermekeire hagyott (a könyvet időközben a kegyelet ereklényé avatta s ha a családban megbetegszik valaki, ezt a könyvet helyezik párnája alá) az első oldalon csak a következőket jegyezte fel: „Istené a föld és az egész mindenség. Ma verem fel az első mezuzát az ajtófélfára. Kérem a Mindenhatót, segítsen abban, hogy gyermekeim és gyermekeim gyermekei békeséget és igaz megnyugvást találjanak ebben a faluban, hogy ajkukon maradjon a zsidó szó és őrizzék meg a szent szombati napot, s jöjjön Cion szabadítója gyorsan, napjainkban, ámen. Feljegyeztem ezt emlékül a teremés 5480-ik esztendejében vigasztaló-áb hó 17. napján...”

Dávidékat szerették a faluban, Dávidékat becsülték a faluban. S szombaton senki sem merte őket háborgatni.

A forradalom idején Dávid Náthán nem érezte szükségét annak, hogy elmeneküljön. Miért is tette volna? Jó két évszázad nagy idő, nagyon összenőtt az ő háza a parasztsággal. Ha a paraszt bajban volt, tőle kért segítséget, életbevágó ügyeit vele tanácskozta meg, soha egyetlen haragosa nem volt a faluban, ugyan ki gondolta arra, hogy őt bántsa?

S az utóbbi időben, hogy lábrakapott az antiszemita áramlat, s a faluban szemlétemást nőtt a nadrágosok tábora és a fiatal-

urak gyüleseztek és hangoskodtak, hogy így a zsidók — úgy a zsidók — rögtön hozzá-tették: Bágve Náthán? Az más. Nem mondom, ha más zsidó volna itt, olyan, amilyen a Porunca Vremiben van — de ő — nem, nem...”

Ő maradhat. Ő itt élheti le éveit. S hallgatóságosan, szinte magától értetődően határozták el:

Az ő helyébe azonban nem kerülhet senki. „Bágve Náthán az utolsó zsidó Hidegkuton...”

Leltározzák a Dávid vagyont. S feljegyzik: Egy fahasi ház; egymillió 600 ezer lej kinnlevőség — konverziós alapon; árukészlet 30

ezer lej értékben. S a másik oldalon: 160 ezer lej adósság... Ezt gyűjtötték a Dávidok Hidegkuton 218 esztendő alatt.

A nagy tenger közepén az utolsó zsidó, a szombatörző és zsidó szóhoz ragaszkodó ember, meghalt. Vagyonát likvidálják, házat eladják. Özvegye becsomagol, veszi kevés holmiját, imakönyveit, s az első Dávid, Sámuel Jakab fiának a könyvét és elmegy egyetlen gyermekéhez, aki Székelyföldön igyekszik férjével új ortodox keretet teremteni.

Dávid Náthán, sok-sok kilométer körzetben az egyetlenegy zsidó, aki őseivel együtt 218 esztendőn keresztül állott az őrsön, feladta posztját, mert elragadta a halál.

Dávid Náthánban drága, igaz zsidó testvérünket veszítettük el.

S halála folytán Erdély zsidósága szegényebb lett egy kis zsidó pozícióval.

(sch. d.)

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Ma este lesz a színház ünnepi megnyitó előadása

Csuj, szeptember 16. Közel hat hetes szünet után ma este pontban félkilencor ismét megnyílnak a színház kapui. Minden esztendőben ünnepet jelent a színház megnyitása, de úgy érezzük, hogy az egész világra ránehezülő súlyos atmoszférában most kétszeres ünnep a színház kultúra otthonának megnyitása. A hétköznapi gondok fölött olyan magasságokba emel a tiszta művészet, ahol pihenőt, megnyugvást és bizakodó erőt talál a szellem.

Színházunk a megnyitó előadást minden ízében ünnepivé igyekszik tenni. Gárdonyi Géza halhatatlan remekműve. A bor szerepe a díszelőadás műsorán. Ez a páratlanul izes, könnyel és vídamsággal átszőtt falusi történet tizenöt éve most kerül először a közönség elé, olyan rendezésben és kiállításban, amely a mai nézőhöz közelviszi ezt a tökéletesen aktuális, vidám és mély történetet. A remekbe

szabott nemes figurák között Göre Gábor, Durbinits sógor és Kátsa cigány, meg a Gárdonyi Géza fantáziájának többi örök alakja mozog. Elvezetes, derűs, érett asszu az a bor, amelyet a tizenöt évi pihenés csak még nemessebbé tett.

A bor előadása előtt a zenekar ünnepi nyitányt játszik, majd Réthely Ödön elmondja Petőfi Sándor versét a színművet hivatásáról. Ezután Solymosán Magda magyar dalokat énekel.

A színház ismételt és nyomatékosan közli, hogy az előadás pontosan a kitűzött időben kezdik, s a nézőtérre pedig az előadás megkezdése után nem lehet belépni az egyes számok, illetve felvonások alatt, csakis a később jövők számára átmenetileg fenntartott helyre.

A bor első felvonása után öt, második felvonása után pedig 10 perc szünet lesz.

Az első operettbemutató: A romantikus asszony

Hétfőn este lesz a színház első operettbemutatója. Szécsén Mihály és Szántó Armand a Helet az ifjúságnak című vígjátékának és a Nászut Bécsebe című nagyszerű operettnek a librettistái igen megfelelően találták most már második operettjükhez Carlo de Friznek, a kitűnő zeneszerzőnek muzsikáját és a romantikus asszony címen új operettet írtak, amely a múlt szezon második felében Buda-

pesten a legnagyobb siker volt. Sorozatos előadásokban került színre ez a vidám, nagyvonalu operett. Nálunk hétfőn este lesz a bemutatás előadása. Az operett főszerepeit Solymosán Magda, Sándor Stefi, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Csóka József, Csengeri Aladár alakítják. Ebben az operettben fog bemutatkozni közönségünknek a színház új vokálkvartettje is.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szeptember 17-én, pénteken este fél 9 órakor: Megnyitó díszelőadás. I. Ünnepi nyitány. Előadja a színház zenekara. Vezényel: Stefanidesz József. II. Petőfi verse a színeszetről, előadja Réthely Ödön. III. Magyar dalok, énekl Solymosán Magda. IV. A BOR. (Gárdonyi Géza cigányzenés, énekes, falusi története. Főszereplők: Erényi Böske, Fényes Alice, Harmath Jolán, Beness Ilona, Czopán Flóri, Miklóssy Margit, Nagy István, Tóth Elek, Tompa Sándor, Csóka József, Deésy Jenő, Mészáros Béla, Lantos Béla. Rendező: Szabados Árpád. Teljesen új kiállításban. Előadás kezdetén a nézőtéri ajtókat bezárják. Premierbérlet 1.)

Szombat délután 5 órakor: Házasság mutyiban. (Jenei-Kóbor-Schreiber nagyszerű operettjének első olcsó helyi előadása.)

Este 9 órakor: A bor. (Másodszor. Rendezés bérlet 1. szám. Irodalmi bérlet 1. sz.) Vasárnap délután 3 órakor: Meseáruház (Olcsó helyi előadás.)

Délután 6 órakor: Illatszertár. Este 9 órakor: A bor. (Díszelőadás E. G. El gazdanapjának tiszteletére. Előadás előtt a Ref. Földész Bethlen Gábor Dalkör, a Ref. Földész Bocskai Dalkör és a Hidelvei Ref. Földész Dalkör népdalszvitet, népdal egyveleget és a földészek dalát adják elő.)

Hétfő fél 9 órakor: A romantikus asszony. (Szántó Armand, Szécsén Mihály és Carlo de Friez nagyszerű operettje. Ren-

dező: Gróf László. Vezényel: Schreiber Alajos. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Csóka József, Csengeri Aladár és a színház új vokál kvartettje. Premier bérlet 2. sz.) Kedden és a következő napokon: A romantikus asszony.

ROYAL MOVIE METRO

Ma, szerdán a szenzációs slágersorozat folytatása: Nick, a gentleman detektív. Főszereplők: Myrna Loy, William Powel és Asta a osodakutya. Monopol Metro Goldwyn film. Előtte új Fox journal.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken és vasárnap: I. Bar-num cikusz. II. Modern házastárs. Szombaton, szeptember 18-án nincs előadás.

Diákok, vásároljanak LEPAGE-nál!

DIÁKJELSZÓ: JÓ ÉS OLCSÓ LEPAGE

APÉD

Egyesületi közlés
Egyesületi közlés...
Kereskedők és kispárosok...
Háromszobás villalakás...
Eladó mestehegedű...
Fatisztviselő, fiatal kezdő...
Inzestrare kötvények...
Saját termésű máfamarosi nemes fajalmát...
Czur-Salom parcella eladó...
Eladó borkesztyű készítéshez...
Garanciával rendelkező...
Törvényileg védett...
Eladó jókarban levő...
Budapesti zeneakadémiát...
Bördiszvánfolyam...
Péterszöveg...
Nyelvszakos tanárjelölt...
Péterszöveg...
Eladó mestehegedű...
Babcock kazán...
Iroasztalok...
Comunitatea evreasca...

HIR

Borzalmas robbanás...
Lemond Black...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

Borzalmas robbanás egy nagy...
Lemond Black, az amerikai...
Pszichotechnikusok...
Leendő anyák, akiknek...
Fából — műszir...
Előadások...

UJ KELET Legújabb hírek

Kabos Gyula, Ágai Irén, Erdélyi Mici, Dénes György, Verebes Ernő e hó 20-iki kezdettel lépnek fel a Select Mozdóban

Sem Anglia, sem Franciaország nem válaszolnak Olaszország tiltakozó jegyzékére,

amelyet a földközítengeri ellenőrzésből való kimaradása miatt intézett a hatalmakhoz.
Kidolgozták az ellenőrzés részleteit

„Ha a nyoni határozatok miatt Olaszország megkettőzné hadilétszámát Spanyolországban, Franciaország azonnal megnyitja határait”

Londonból közlik, hogy a Foreign Office mindannak ellenére, hogy Olaszország visszautasította az együttműködési ajánlatot, azonnal életbelépteti Franciaorsszággal együtt a nyoni egyezmény határozatait és már is utnak indította 209. és 210. számú légiraját Mal-tába, valamint a 8. számú torpedóját Gibraltárba.

Habár a nyoni egyezmény azonnal érvénybe lép, angol diplomáciai körök azt hiszik, hogy az aláírók és Olaszország között tárgyalásokat lehet kezdeni annak megállapítása végett, milyen mértékben lehet kielégíteni Olaszországnak az ellenőrzésre vonatkozó kívánságait. Feltevés szerint arra a konklúzióra lehetne jutni, hogy Olaszország Franciaország hajóival egyenlő számú egységet bocsásson az ellenőrzés rendelkezésére.

Fentiekkel kapcsolatban jelentik Rómából, hogy ott egyre növekszik a felháborodás a nyoni konferencia határozatai miatt. A lapok vezető helyen tiltakoznak az ellen, hogy Anglia és Franciaország egyszerűen parancsuralt teremtésen a Földközi tengeren és Itáliát egyszemindenkorra fajt acompli elé állítsa. A Stampa, mely a legharciasabban ír, kifeje-nti, hogy London s Párizs elszámították magukat. Az olasz nép nem fogja tűni, hogy vizein idegen urak garázdálkodjanak a békés szándék öncéluságot rejtő álarca alatt.

Nem teljesítik az olasz követést

Mint Londonból jeleik, az olasz felháborodással kapcsolatban a News Chronicle miután megállapítja, hogy az olasz követést valószínűleg nem teljesítik, azon véleményének ad kifejezést, hogy Mussolini ez esetben valószínűleg elégedetlenségének olyan formában fog kifejezést adni, hogy megkettőzi spanyolországi csapatainak létszámát.

Ez esetben valószínűnek lehet tartani, hogy Franciaország azonnal megnyitja Spanyolország felé határait.

A lap vezércikkének címe ez: „A Duce hanyatlása!” és méltatja azon jelentős példát, amit a nyoni értekezlet nyújtott az egyetemes biztonság értékéről. A Daily Herald genfi tudósítója ezeket táviratozta lapjának: „Anglia és Franciaország hagyják Olaszországot, hogy a megsértettet játsza. Sem Franciaország, sem Anglia nem fognak válaszolni az olasz jegyzékre.

Francia vélemények

A francia sajtó is foglalkozik a nemzetközi helyzettel és különösen a Földközi-tengeri állapotokkal a nyoni megegyezés tükrében. A Petit Parisien és Excelsior éppugy, mint a Le Populaire, azon a véleményen vannak, hogy ha tárgyalásokba bocsátkoznak, található lesz olyan megoldási formula, ami kielégítheti Olaszország kívánságait is a Földközi-tengeri ellenőrzést illetően. Az Echo de Paris azonban azon véleményének ad kifejezést, hogy csak Anglia és Franciaország érdekeibe vág két utvonat fenntartása és mivel a kaózkodás kérdése a spanyol probléma keretében tartozik.

Olaszország részvétele az ellenőrzésben szükséges,

tekintettel a spanyol ügyben tanúsított magatartására.

Hatósági uton távolítják el Franco megbízottjait Svájcából

A Havas genfi jelentése szerint ellentétben azon ígérettel, hogy szerdái elhagyják Svájc területét, hárman azon spanyolok közt, akik a népszövetségi ülészek elején vitakozó

jellegű közlést intéztek az összes delegátusokhoz, Genfben maradtak. Ismeretes, hogy a közlemény Juan Negrin, a valenciai spanyol kormány delegátusa ellen irányult, akit a spanyol országi terrorizmus felbujtójának neveztek. Balmer, Genf kanton igazságügyi főnöke ma felhívta az ügyész figyelmét ezen tényre. Egyébként a Népszövetség közgyűlésének mai ülése elmaradt, mert senki sem iratkozott fel az általános vitában. A helyzet holnap-holnautánra megváltozhat, mert akkor fognak a

nagyhatalmak képviselői felszólalni. A leoni fronton a kormányerők tönkreteszik és levegőbe roptik az utakat. A Havas jelenti Ovideóból, hogy a leoni fronton visszavonulóban a kormányerők tönkreteszik az utakat, a hidakat aláaknázzák és levegőbe roptik. Elpusztítják az összes alagutakat is, amiket kénytelenek a felkelőknek átengedni. Aranda tábornok, Ovidió védője és a fel-

kelők ottani parancsnoka kijelentette a Havas tudósítójának, hogy a helyzettel igen elégedett, dacára azoknak a terepnehézségeknek, amivel csapataink meg kell küzdeniök. Arandna tábornok még kijelentette hogy a köztársaságiak ellenállása napról-napra gyengül és az orosz tiszteket, akik a hegycsúcsok menekültek, a felkelők elfogták és bebörtönözték.

A DNE jelenti, hogy a felkelő csapatok, miután a köztársaságiak ellenállását, elfoglalták Vertice Franja helyiséget és egy jelentős magasiatot az Ovidió-Leon utvonat közelében. Az asturiai fronton a felkelők rohammal bevették a Penas Blancas és Carria hegyeket. Az eönyomulás folyamatban van. A köztársaságiak tegnap hajnalban a madridi arcvonalon indítottak támadást, amit visszavertek. Visszaverték a köztársaságiak Penaroyanál vezetett rohamait is.

Salamanca jelentése szerint a felkelők repülői tegnap ismét bombázták Gijont és a baviilesi erődítményeket, amelyek 25 kilométernyire nyugati irányban vannak Gijontól. Egyidejűleg lötték Gijon kikötőjét is a felkelők hadihajói.

Madrid, szept. 16. A felkelő tüzérség órákon át bombázta Madridot. A város a bombázás miatt teljesen kihalt. A gránátok főleg a város központi kerületeibe estek.

A liberális kormányzás meghosszabbítása miatt lemond Mihalache?

Más elnököt ajánl maga helyett a nemzeti parasztpárt vezére

Bucuresti, szeptember 16. Az Adeverul elkenkező híresztelésekkel szemben tudni véli, hogy a nemzeti parasztpárt október 15-re várja a parlament feloszlását. Ezzel szemben a liberális kormány minden valószínűség szerint ezen az időponon túl is hatalmon marad. A lap értesülése szerint Mihalache emiatt megcsalva érzi magát reményességben, amelyeket bizonyos ígéretek alapján táplált és le akarja vonni a konkvencniákat. A pártvezér ma hosszasan tárgyalt a pártnak a fővárosban tartózkodó vezető embereivel. A

Timpul értesülése szerint október elejére összehívják a nemzeti parasztpárt vezetőségét, amely előtt Mihalache be fogja jelenteni a pártelnökségről való lemondását és ugyanakkor kérni fogja, nevezze ki utódját, akinek úgy ő, mint a vezetőség többi tagjai feltételül támogatást kívánnak nyújtani. Az Adeverul híradása politikai körökben hatalmas feltűnést keltett. Egyébként Vaída Sándor a jövő héten Bucurestibe utazik és népgyűlésen fogja kifejteni véleményét a politikai helyzetről.

A Népszövetség bizottságot küldött ki a távolkeleti helyzet tanulmányozására

Lotient visszafoglalták a kínaiak. A genfi japán megfigyelők emlékirata a Népszövetséghez

Peking, szeptember 16. (Rador.) A japán-kínai viszály kitörése óta a legáztázbab ütközet folyik jelenleg 130 kilométeres arcvonalon. A japánok azt jelentik, hogy áttörték a kínai vonalakat 8-15 kilométeres szakaszokon. A kínaiak cáfolják azt a hírt, hogy a japánok elfoglalták volna Kuan városát.

Tokiói jelentés szerint egy japán különítmény foglalta el ma délelőtt Niutocsent, amely Kuantól déire fekszik. A kínai csapatok délnyugat felé vannak visszavonulóban. A japán haderők befejezték a felgöngyöltési munkálatokat Csocsau ellen, amely a Peking-Hunkeu vasutvonal mellett van. Mialatt a japánok a paosani vonalakat bombázták, egyik japán repülő lelőtték. A sanghai fronton a japán csapatok elfoglalták Lotient és Liucsang felé szorítják a kínaiakat. A japán repülő ismét bombázták a putungi kínai állásokat, amelyekből tovább zavarják a japán hadihajók tevékenységét és lövik a sanghai japán konzulátus épületét. Újabb sanghai jelentés szerint a kínaiak

erőteljes rohamok után visszahódították Lotient. A Central News kínai hírszolgálati iroda szerint a kínai tüzérség megakadályozta a japán repülőket abban hogy Kantont bombázzák.

Pekingből érkezett jelentés arról számol be, hogy az északkeleti fronton harcok több, mint 100 ezer kínai katona nem tudja többé feltartóztatni a japánokat előnyomulásukban. Adáz ellenállásukat megtörték a tankok, nehéz tüzérség és a japánok repülői, amelyekkel szemben a kínaiak nem tudnak hasonló fegyveremeket felvonultatni, mert nincsen nekik.

Dacára az ellenség döntő technikai felsőbbségének, a kínai hadsereg egész századai inkább utolsó szálig meghaltak, mint hogy visszavonuljanak.

A japánok szerint csupán egyetlen szűk körzetben ezer halott kínait számláltak össze.

Mukdeni jelentés szerint azon hírt, mely szerint több ezer japán katona érkezett volna ide a mandzsu hadseregbeli

zendülés elfojtására, határozottan megcáfolták. A hatóságok kijelentik, hogy nem voltak semmilyenemű zavargások a mandzsu hadseregben és az ideérkezett japán haderők csupán az északkeleti japán csapatok erősítésére szolgálnak.

Genf, szeptember 16. (Rador.) A Népszövetség mellett működő japán megfigyelők tegnap este emlékiratot nyújtottak át az összes tagállamok képviselőinek, ismeretve a kínai-japán viszály okait. „Kína kihívó magatartása arra készítette Japánt, hogy megtegye az intézkedéseket érdekeit megvédésére” — fejezi be az emlékirat, amely magában foglalja Hirota japán külügyminiszter minapi beszédét is.

Hatalmas kínai offenzíva a tiencsin-pukeni vonalon

Tokióból jelentik, hogy a kínai csapatok Macsang környékén visszavonulásra kényszerültek. Erőteljes bombázás után a japánok elfoglalták Mancseu falut.

A kínai hadvezetőség ismételt japán cáfolatok ellenére is megerősíti, hogy sikerült elfoglalni Lotien városát. A japánok Sanghaj környékén augusztus 23-tól szeptember 13-ig 205 halottat és 2575 sebesültet vesztek. A tiencsin-pukeni vasutvonalon hatalmas kínai offenzíva folyik.

A kolerajárványnak eddig 130 áldozata van Sanghaiban. A sanghai kínai kórházban 1018, a francia kórházban 740 koleras beteget kezelnek.

Genf, szeptember 16. A népszövetségi tanács mai ülésén a távolkeleti helyzetet tették tanulmányozás tárgyává. A tanács elhatározta, hogy az 1933-ban alakított huszonháromas bizottságot küldi ki a Távolkelet eseményeinek tanulmányozására. Wellington Koo kínai delegátus kijelentette, hogy elfogadja a tanács eljárását.

Eirendelték az összes honosítások felülvizsgálását

Bucuresti, szept. 16. A belügyminiszterium az igazságügyminiszteriummal egyetemben rendeletet adott ki, mely utasítja a hatóságokat, hogy d'asztikus intézkedéseket tegyenek a háború óta eszközölt naturalizációk felülvizsgálása tekintetében. Ha a legáltalánosabb kétség is felmerülne valamely beiktatótt naturalizáció érvényessége tekintetében, ugy az nyomban az igazságügyminiszterium tudomására hozandó. Ez a rendelet megfelelt tehát ugyanannak a célnak, amit Pamfil Scaicu törvényjavaslata szolgált volna, amelynek parlamenti tárgyalása így főtőlségessé válik.

ONRUBAT

Taxa postala
plătită in num.
No. 224713/929.
Szerkesztés
ROMANIA
16. Telefon: 8-61
Havonta 110, négy
évre 600, egészévre
földre: Havonta 2,
félévre 12, egészévre 2
detések díjazás szeri
KELET" a transilvaniai
zsidóság egyetlen politikai
ja. Cikkeink utányomását
forrás megjelölésével enged

Végrendelet nélkül

Masa'ryk, a nagy halott vonásait fenségesen egészít ki, mely szerint a nagy hagyott hátra végrendeletet. Ez a gesztus is annak a nagy feletti szegénységnek bizonyos csöndes, halk államférfi életmódjában jellemzte.

Amikor nagyhangú kalantan életi virágjában is, hogy a jelen és a jövő szánvítő" tanait beajánlja férfinak csöndes hallgatás gyömb meghatódottságot kelte.

De Masaryk szegénységén a maga belső logikája. Az ő végrendelete — az égyen és nemzet számára szív és a szellem emelke megtefermti a jelent és biztót.

S bizonyos, hogy Masa'ryk fejlődését és boldogulását a ténék példaadása fogja biztítani.

Masa'ryknak nem kellett ö örkösége oszthatatlan és bbi népének minden nagy csinyje egyenlő részt kap.

Az örköség teljes és tökécsöknek nincs más feladatú méltóak legyenek ehhez az

S hisszük, hogy méltóak Me't kevés népnek adtak Masarykja legyen, akinek multat, a jelent, de a jövőt

Masa'ryk nem hagyott végmasága beszédebb minden egyenesen az örkökévalóság

Mit tud és mit az antiszemita

Uj hang jelentkezett a "Ctina" anketján.

Giurescu egyetemi tanár, tanu pártjának jobbszárny cionizmus híveit, néhány az anketón.

Azt mondja, hogy Romnem lehet a zsidókérdés mni, minthogy nem ismeradatait.

Nem tudjuk például, hol Romániában. Sabin Manoilu a zsidók száma az ország melyik külföldi lelkészkon teszi a zsidók számát.

De nem tudjuk a zsidók az élet vonatkozásában, zsidó ügyvéd, zsidó orvos, zsidó iparos van és hogy ként a'nyalának a nemzsi közásbeliökhez.

Nem tudunk tehát sem tenné a zsidókérdés megvizsgálatát.

A hang azért meglepő, mert föl jön. Hiszen mi évek óta zsidó veszedelem számokól beszélünk. De a dekük a számok, csak akk ségért fizetett illetmények

A jobboldal megállapítja kétmillió zsidó van, b védeket kizsírították a zsidkon a zsidók szipolyozták azt is, hogy a zsidók nem

Mindent írja a jobboldal tilkus megállapítja, hogy sem tudunk.

Már t. i., hogy az antisemit sem tudnak.

Giurescu tárgyilagosa mecsunya bírálat az antisemitizmus heccesajtó felé. Mert ha ezt nem tudja akkor mit tud? Ha anny az általa felújta probléma tait kinyomozza, akkor e